

Karjalankatu - Tikkamäentien kiertoliittymä, asemakaavan muutos

KRAKLIK 15.03.2022 § 35

Asemakaavamuutos on käynnistynyt kaupungin aloitteesta. Karjalankatu-Tikkamäentie -risteys on nykyisin valo-ohjattu. Tavoitteena on, että valo-ohjattu risteys korvataan kiertoliittymällä. Kiertoliittymän rakentaminen parantaa jalankulun, pyöräilyn ja ajoneuvoliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta. Ramboll Oy:n tekemä Karjalankatu-Tikkamäentie liikenteen yleissuunnitelma on valmistunut 3.2.2020.

Kiertoliittymä on viisihaarainen. Nykyisestä liikennevalo-ohjatusta risteyksestä poiketen kiertoliittymästä on mahdollista kääntyä Tiaisenkadulle ja Vanharaitille myös Suvantokadulta tultaessa. Tiaisenkatua on jatkettava kiertoliittymään asti.

Asemakaavassa katualuetta on laajennettava Tiaisenpuistoon. Tiaisenpuistosta on poistettava rakentamisen tieltä muutama koivu ja mänty. Tiaisenpuistossa sijaitsee Rajakapteeni Olli Tiaisen ja hänen Pohjois-Karjalaisten sankariensa muistomerkki. Muistomerkin siirtoon ei ole tarvetta.

Asemakaavaluonnos pidettiin nähtävillä 20.1.- 14.2.2022. Kaavaluonnoksesta pyydettiin tarpeelliset lausunnot. Kaavaluonnoksesta saatiin viisi lausuntoa ja yksi mielipide. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella ja Joensuu Vesi liikelaitoksella ei ollut huomautettavaa.

Caruna Espoo Oy totesi, että mahdolliset tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Carunan toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti. Caruna pyytää ilmoittamaan tarpeista hyvissä ajoin ja toivoo mahdollisuutta antaa lausunto myös ehdotusvaiheessa, kun asemakaava tarkentuu.

Vastineessa todetaan, että johtojen siirtotarve ja mahdollinen uusi paikka ratkeaa, kun yleissuunnitelmaa tarkennetaan rakentamista koskevilla suunnitelmilla. Kaupunki pyytää Carunan lausunnon ehdotuksesta.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveys toi esiin tarpeen arvioida eri kaavavaihtoehtojen osalta kattavasti melu- ja päästövaikutuksia. Lisäksi Ympäristöterveys totesi, että kaavaprosessin seuraavassa vaiheessa on perusteltava riittävän laajasti, millä tavoin kiertoliittymä lisää liikenteen sujuvuutta ja parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta. Kaavaselostuksessa ei ole riittävästi arvioitu kyseisiä vaikutuksia.

Vastineessa todetaan, että kiertoliittymän rakentaminen vähentää liikenteen aiheuttamia päästöjä. Kiertoliittymässä kokonaisviivytykset (päästöjen suoranainen osatekijä) ovat kiertoliittymän toimintaperiaatteen vuoksi alhaisimmat. Valo-ohjauksessa joudutaan vihreiden väleihin jättämään ns. suoja-aikoja, jotka pidentävät viivytyksiä. Erot korostuvat kiertoliittymän hyväksi normaalin liikenteen aikaan, kun liikenne ei ole ruuhkautunutta. Esimerkiksi Siltakatu-Rantakatu -liittymän kohdalla on laskettu viivytyksen eroja: Valo-ohjauksen viivytykset vastaavat keskimäärin viiden auton seisomista jatkuvasti valoissa kiertoliittymän nollaa vastaan. Tällä on vaikutusta liikenteen päästöjen ja melun vähenemiseen. Karjalankatu-Tikkamäentien suunnitelmaraportissa on yhteenvetona: *Kokonaisviivytyksiltään kiertoliittymäratkaisu on ylivoimainen liikennevalo-ohjattuun liittymään nähden. Suurimman osan vuorokaudesta kiertoliittymä toimii käytännössä täysin viivytyksittä.*

Kun verrattiin vanhojen tutkimusten henkilövahinkoja kiertoliittymien ja valo-ohjattujen välillä, oli kiertoliittymä valo-ohjattua turvallisempi. Kaupunki on uudistanut kiertoliittymän mitoitus edelleen turvallisemmaksi hollantilaisen mitoituksen mukaisesti. Ajonopeuksia hillitään alhaisemmiksi aiempiin kiertoliittymiin verrattuna ja tarkastellaan aiempia suomalaisia tutkimuksia. Laskennallinen

onnettomuusriski vakavissa onnettomuuksissa on pudonnut alle puoleen vanhoihin kiertoliittymiin verrattuna, jotka olivat jo valoliittymiä turvallisempia. Pyöräilijöiden turvallisuus ei vanhoissa kiertoliittymissä parantunut valoihin verrattuna. Tähän ongelmaan on haettu parannusta uusilla, alhaista ajonopeutta tukevilla mitoituspäätteillä ja väistämispäätteiden tukemista rakenteellisesti entistä selkeämmiksi.

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo on tutustunut kaavaluonnokseen sekä siihen liittyviin asiakirjoihin. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta kaavahankkeen vaikutukset kohdistuvat lähinnä Tiaisenpuistoon. On valitettavaa, mikäli kiertoliittymän rakentamisen vaikutuksesta Tiaisenpuiston pinta-ala pienenee ja puistossa olevia vanhoja puita joudutaan kaatamaan.

Vastineena todetaan, että kaavamuutoksessa katualuetta on välttämätöntä laajentaa Tiaisenpuistoon. Puistoalueen pieneneminen ja vanhojen puiden poisto on valitettavaa, mutta hankkeen kannalta välttämätön toimenpide.

Mielipiteessä on todettu, että toivottavasti suunnitteilla on nopeusrajoitusten lisäksi myös hidasteita Tiaisenkadun pätkälle.

Vastineena todetaan, että esitetty huoli Tiaisenkadun pohjoispään liikenteen lisääntymisestä on perusteltu jo pelkästään Tiaisenkadun ja Tapionkadun varrella asuvien ajoreittimuutosten myötä. Tapionkatu ja Tiaisenkatu yhdessä toimivat alueen kokoojakatuna, mutta samalla ne toimivat myös asuntokatuina suorine tonttiliittymineen, mikä on turvallisuuden kannalta haasteellinen tilanne. Tiaisenkadun houkuttelevuuden lisääntyminen on otettu huomioon myös liikennejärjestelyjen vaihtoehtotarkastelussa. Siksi Tiaisenkadun saneerauksella Sammonkadun risteyksestä etelään, pyritään nyt myös hillitsemään ajonopeuksia ajorataa kaventamalla ja tärkeimpiä suojateitä korottamalla. Saneeraus on viimeistelyä vaille valmis.

Tapionkadun katkaisu tai osittainen läpiajon rajoittaminen on tarvittaessa mahdollinen, jos nämä rakenteelliset muutokset eivät riitä turvallisuuden takaamiseen ja esim. tarvittavassa määrin rajoittamaan alueen ulkopuolelta suuntautuvaa läpikulkuliikennettä. Mahdollisissa kadun liikennöintiä rajoittavissa toimissa on otettava huomioon pelastus- ja huoltoliikenteen sekä mm. alueen keskeisen toimijan, keskussairaalan tarpeet. Siksi kadun katkaisun mahdollisuutta tai sen sijaintia on selvitettävä tarkoin; katkaisu saattaisi olla mahdollinen pallokentän lähiympäristössä Koski-Jaakonkadun ja Martankadun välisellä katuosuudella. Kadun katkaisun tai muun liikenteen rajoittamistoimen tarve voidaan varmuudella todeta vasta myöhemmin. Jos tarvetta ilmenee, kadun liikennöinnin rajoittaminen ei vaadi muutoksia katualueeseen. Katualueella tarvittavat muutokset liikennejärjestelyihin on toteutettavissa suoraan katusuunnitelmaprosessin kautta ja tarvittaessa katunimimuutoksien. Näistä syistä johtuen läpiajoliikenteen rajoittamiseen liittyvää asemakaavan muutostarvetta ei ole nyt tiedossa.

Lausuntojen ja mielipiteiden johdosta ei ole tarvetta tehdä muutoksia asemakaavaratkaisuun.

Asemakaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot Caruna Espoo Oy:ltä, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydeltä ja Pohjois-Karjalan alueelliselta vastuumuseolta.

Asemakaavan muutos koskee Niinivaaran (5) kaupunginosan katu- ja puistoalueita. Kyseessä on kaavoitusohjelman työ nro 1782.

Valmistelija: vs. maankäytön suunnittelija Vesa Huohvanainen / vs. kaavoituspäällikkö Juha Pasma

Kaupunkiympäristöjohtajan päätösehdotus:
Kaupunkirakennelautakunta päättää

asettaa edellä selostetun Karjalankatu-Tikkamäentie kiertoliittymän asemakaavaehdotuksen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville,

pyytää lausunnot Caruna Espoo Oy:ltä, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydeltä ja Pohjois-Karjalan alueelliselta vastuumuseolta,

sekä jos asemakaavan muutosta vastaan ei tehdä muistutuksia ja mikäli lausunnoissa ei ole huomautettavaa, esittää kaupunginhallitukselle, että se ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

hyväksyä edellä selostetun ja liitteenä olevan kaavakartan mukaisen Karjalankatu-Tikkamäentien kiertoliittymän asemakaavamuutoksen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Vs. kaavoituspäällikkö Juha Pasma oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KRAKLIK 10.05.2022 § 74

Karjalankatu-Tikkamäentie kiertoliittymä asemakaavan muutosehdotus oli julkisesti nähtävillä 24.3.-25.4.2022. Kaavamuutosehdotuksesta pyydettiin lautakunnan päätöksen mukaiset lausunnot. Nähtävilläoloaikana jätettiin kolme lausuntoa ja yksi mielipide. Lisäksi luonnosvaiheessa ympäristönsuojelun antamaan lausuntoon antamatta jäänyt vastine on annettu ehdotusvaiheen vastineiden yhteydessä.

Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo piti puistoalueen pinta-alan pienenemistä sekä vanhojen puiden kaatamista valitettavana.

Vastineessa todetaan, että katualueen laajentaminen Tiaisenuistoon on välttämätöntä ja puiden poisto valitettavaa. Valo-ohjatun risteyksen korvaaminen kiertoliittymällä parantaa kaikkien liikennemuuotojen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.

Caruna Espoo toteaa, että mahdolliset tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Carunan toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti. Pyydämme ilmoittamaan tarpeista hyvissä ajoin. Lisäksi toivotaan saada tieto, kun kaava on hyväksytty.

Vastineena todetaan, että johtojen siirtotarve ja mahdollinen uusi paikka ratkeaa, kun yleissuunnitelmaa tarkennetaan rakentamista koskevilla suunnitelmilla. Kaavan hyväksymisestä annetaan tieto.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveyden lausunto on sisällöltään luonnosvaiheen mukainen. Lisäksi on tuotu esille uusien autojen start&stop -ominaisuus. Lisäksi on todettu, että kiertoliittymän rakentaminen kyseessä olevaan risteykseen vaatisi katualueen laajentamista Tiaisenuistoon. Tätä on pidettävä virkistysarvojen ja kaupunkikuvan diversiteetin heikentämisenä.

Vastineessa todetaan, että:

Liikenteen viivytykset ja simuloinnit sekä muut kiertoliittymän edut on jo esitetty luonnosvaiheen vastineessa palautteeseen. Uusien autojen start&stop -ominaisuuteen voidaan todeta, että Pohjois-Karjalan autokannan keski-ikä on 14,6 vuotta (lähde: Traficom 1.2.2022). Vanhoissa autoissa ei ole kyseistä start&stop -ominaisuutta. Osa autoilijoista ei käytä uusien autojen kyseistä ominaisuutta, koska eivät pidä sitä tarpeellisenä tai epäilevät toiminnan aiheuttavan moottorin kulumista tai muita vikoja. Auton uudelleen käynnistyminen vie todennäköisesti saman verran polttoainetta kuin hetkellinen joutokäynti.

Tiaisenpuiston pinta-ala pienenee jonkin verran, mutta tällä ei ole merkitystä virkistysarvoihin eikä se heikennä kaupunkikuvan monimuotoisuutta. Tiaisenpuistoa ei käytetä kokoontumis- tai pikniktyyppisenä virkistysalueena sen sijainnin ja liikenteen aiheuttaman haitan takia. Kaavamuuotos antaa mahdollisuuden kiertoliittymän rakentamiseen. Lausunnossa mainitut seikat eivät liity kaavoitukseen, vaan katuverkon tekniseen toteutukseen.

Joensuun ympäristönsuojelu totesi luonnosvaiheessa, että alueelle jää pieniä alueita rakentamisen ulkopuolelle. Alueet tulisi merkitä istutettaviksi alueiksi.

Vastineessa todetaan, että rakentamisen ulkopuoliset alueet merkitään istutettaviksi.

Muistutuksessa on tuotu esille, että alueella elää luonnonsuojeluasetuksen (1997/160, LSA) liitteessä neljä luetellut: valkoselkätikka, varpunen ja viherpeippo. Lisäksi muistutuksessa on viitattu luonnonsuojelulain (1996/1096, LSL) 5 a §:ään, lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohtaan ja direktiivin liitteessä I lueteltuihin lajeihin sekä luontodirektiivin liitteessä II lueteltuihin lajeihin sekä 2 kohdassa tarkoitettujen lajien sellaisiin esiintymispaikkoihin, joiden hävittäminen tai heikentäminen on kielletty sen mukaan kuin lain 47 §:ssä säädetään. Kiertoliittymän suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain ja luonnonsuojeluasetuksen mukaan varpunen ja valkoselkätikka, jotta niiden suojelutaso pysyy ennallaan. Muistutuksen karttaliitteessä on kuvattu tarkemmin luonnonsuojeluasetuksessa esiintyvien valkoselkätikkojen, varpusten ja viherpeippojen esiintymisalueet.

Vastineessa todetaan, että Tiaisenpuisto ei ole valkoselkätikan pesintään, ruokailuun tai muita tikan elinoloihin vaikuttavia ominaisuuksia. Etenkin ruokailuun ja pesintään soveliaat lahopuut puuttuvat. Valkoselkätikka voi käydä alueella, mutta aluetta ei voida pitää luonnonsuojelulain edellyttämänä suojeltavana elinympäristönä. Puistoalueen pieneneminen ei aiheuta huomattavaa haittaa valkoselkätikan vierailuille. Muistutuksen liitteenä olevassa kartassa viherpeipon esiintymisalueeksi on rajattu Tiaisenkadun aluetta, ei Tiaisenpuisto. Asemakaavan muutos ei koske Tiaisenkatua. Viherpeipolle riittää Joensuun kaava-alueella riittävästi vastaavan tyyppisiä elinympäristöjä. Varpusen esiintymisalueeksi on merkitty kerrostalon ja pyörätien välinen kaista ja Tiaisenpuisto. Kerrostalon ja pyörätien väliseen alueeseen kaavalla ei ole vaikutuksia, eikä Tiaisenpuiston pinta-alan muutoksella ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia varpusen elinoloihin.

Lausunnot ja muistutus eivät anna aiheutta muutosten tekemiseen nähtävillä olleeseen asemakaavan muutosehdotukseen.

Lausunnon antajille ja muistutuksen tekijälle annetaan kaavoituksen antamat vastineet tiedoksi.

Asemakaavan muutos koskee Niinivaaran (5) kaupunginosan katu- ja puistoalueita. Kyseessä on kaavoitusohjelman työ nro 1782.

Valmistelija: vs. maankäytön suunnittelija Vesa Huohvanainen / vs. kaavoituspäällikkö Juha Pasma

Kaupunkiympäristöjohtajan päätösehdotus:
Kaupunkirakennelautakunta päättää

hyväksyä lausunnoista ja muistutuksesta annetut vastineet sekä lähettää ne tiedoksi lausuntojen ja muistutuksen jättäneille,

esittää kaupunginhallitukselle, että se ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

hyväksyä edellä selostetun ja liitteenä olevan kaavakartan mukaisen Karjalankatu - Tikkamäentie kiertoliittymän asemakaavamuutoksen.

Päätös:
Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

hyväksyä edellä selostetun ja liitteenä olevan kaavakartan mukaisen Karjalankatu
- Tikkamäentie kiertoliittymän asemakaavamuutoksen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Vs. kaavoituspäällikkö Juha Pasma oli kokouksessa asiantuntijana asian
käsittelyn aikana.